

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Sekki, A. (2021) Digitaaliset alustat - yrittäjän uhka ja mahdollisuus? Viispiikkinen 1.9.2021, 19.

Digitaaliset alustat - yrittäjän uhka ja mahdollisuus?

ALUSTAT

Antti Sekki

Alustat muuttavat maailmaa. Tämä tapahtuu nopeammin kuin moni ymmärtää. Digitaalisista alustoista on puhuttu vain kymmenisen vuotta, mutta lyhyessä ajassa ne ovat muullaneet monta toimialaa. Konkreettisenä esimerkkinä elokuvien ja musiikin suoratoistopalvelut.

Vielä kymmenisen vuotta sitten jokaisessa pitäjässä oli oma videovuokrausfirma ja CD-levyjä myyvä kauppa, joiden ympärillä nuoret parveilivat ja yrittäjät pärjäsivät. 2020-luvulle tultaessa vain ani harva ostaa tai vuokraa perinteisiä CD- tai DVD-levyjä. Saman sisällön saa suoratoistopalvelujen kautta kiinteään kuukausihintaan mukavasti kotisohvalle tarjoiltuna. Tämä on ajanut CD- ja DVD-levykauppiat ahdinkoon, josta konkreettisenä esimerkkinä videovuokrausfirma Makuunin konkurssi vuodelta 2018.

Pidemmillä aikavälillä yksikään toimiala ei ole turvassa. Alustatalouden parissa jokaisen yrittäjän tulee ymmärtää tulevaisuuden megatrendit, niiden vaikutus omaan toimialaan ja asiakkaiden käyttäytymiseen. Jos näitä muutoksia ei ymmärrä, saattaa perinteisellä tavalla toimiva yritys menettää asiakkaansa ja työntekijät elantonsa hyvinkin nopeasti. 2020-luvulla liike-elämän muutosvauhti on nopeampaa kuin koskaan aiemmin. Yksi syy tähän on alustatalous ja sen tuoma kansainvälinen ulottuvuus. Tätä kehitystä ei kannata pelätä, vaan rohkeasti tutustua oman toimialan alustoihin ja hahmottaa oma paikkansa niin työnantajan kuin työntekijänkin roolissa.

Alustat muokkaavat työmarkkinat yrittäjävetoisiksi

Teknologian kehitys ja internet-yhteyksien yleistäminen ovat mahdollistaneet työn jakamisen alustojen kautta. 2010-luvulla lähtiin suorittavaa työtä välittävien alustojen läpimurto, joka on muokannut työmarkkinoita yrittäjävetoisiksi. Konkreettisenä esimerkkinä ruokalahettijöiden voimakas esiinmarssi.

Vaikka kaikkialla kiistellään ruokalahettien asemasta työmarkkinoilla, ei se

Antti Sekki kertoo kirjassaan alustatalouden mahdollisuuksista.

estä kehityksen kulkua. Moni ruokalahetti tekee töitä sivutoimisesti joko toisen työn tai opiskelun ohella, eikä edes haikaile vanhaan työehtosopimusaikaan. Kiinteät työehtosopimukset rajoittavat henkilökohtaista valinnan vapautta, johon moni ei ole enää valmis. Näkemysni mukaan yrittäjyys ja palkkatyö lähestyvät toisiaan ja niiden välimaastoon sijoitettaville työn muodoille on entistä enemmän kysyntää.

Jatkossa palkansaajatyötä ja yrittäjätöitä tehdään peräkkäisinä ja päällekkäisinä jaksoina. Päätoiminen palkansaaja voi olla alustatyöntekijä tai sivutoiminen

yrittäjä - ja päinvastoin. Palkkatyötä, osinkotuloa, tai laskutusta vastaan tehtyä työtä voi olla vaikea erotella palkkatyöksi ja sivutyöksi, sillä henkilö kokee ne keskenään samanarvoisiksi.

2020-luvusta ennustetaan asiantuntijuuden alustataloutta. Vahvoja merkkejä on jo nähtävissä. Markkinoilla löytyy sadoittain erilaisia alustoja, jotka mahdollistavat oman osaamisen, tietäidon, tai uusien ideoiden kaupallistamisen aiempaa ketterämmin.

Olitpa sitten artisti tai asiantuntija, kokki tai kirjailija, jokaiselle ammatikunnalle löytyy alusta

haaveittensa toteuttamiseen. Usein alustatalousyrittäjä ei tarvitse luopua palkkatyöstä, vaan omien siipien kantavuutta on helppo testata sivutoimisesti. Tässä mielessä perinteinen yrittäjyyskäsite on laajentamassa, mikä mahdollistaa entistä joustavamman työelämän niin hyvässä kuin pahassakin.

Yksilön vastuu kasvaa

Alustatalouden suosion kasvulla on kaksi puolta.

1) Yhtäältä alustat tarjoavat uusia ansaintamahdollisuuksia. Moni alan rautainen ammattilainen pääsee loistaviin ansioihin, jos kykenee löytämään itselleen sopivat alustat ja ymmärtää taloudellisen toiminnan edellytykset omissa alustakategoriasaan.

2) Toisaalta alustojen algoritmit on rakennettu niin, että ahkerat, tunnolliset ja hyvää asiakaspalautetta saavat työntekijät saavat enemmän ja rahakkaampia keikkoja, kun taas osa ansaitsee vain pientä kahvirahaa. Alustojen johdosta työmarkkinat polarisoituvat ja tulevaisuuden työelämästä löytyy voittajia ja häviäjiä. Omaan kohtaloon voi kuitenkin itse vaikuttaa ja aloittaa tutkimusmatka alustatalouden moninaiseen maailmaan.

Mielenkiintoista nähdä myös valtion rooli tässä kokonaisuudessa. Esimäkelä tulevalta voitaneen lukea Etlan vuonna 2021 julkistamasta talouspoliittisesta ohjelmasta, jonka mukaan "matalapalkka- ja osa-aikatyön vastaanottaminen pitäisi tehdä kannattavammaksi, yhdessä sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen kanssa. Matalimpia palkkoja voisi kompensoida tulonsiirroilla".

Kirjoittaja

■ Kivijärveläissyntyinen Antti Sekki toimii yliopettajana Laurean ammattikorkeakoulussa, jossa hänen vastuullaan on opiskelijayrittäjyyden kehittäminen.

■ Laurean roolissa Antti on erityisen kiinnostunut työelämän murroksesta ja sen yrittäjämäisestä luonteesta. Tähän liittyy Antti on juuri julkaissut uuden kirjan Alustata-

lousyrittäjyys - opas sivutuloista kiinnostuneelle. ■ Uutuuskirja on kirjoitettu yksilön näkökulmasta ja on helpopolukuinen opaskirja alustatalouden moninaiseen maailmaan.

Antti Sekki on kotoisin Kivijärveltä.

KANNONKOSKEN MAANRAKENNUSPALVELU OY

- maanrakennuspalvelut
 - maa-aineskuljetukset
 - kokonaisurakointi
- Puh. 0400 292 748

ONSTEEL

Kotimaiset RUTI-kuivikkeet

RUTI-Mix Turvekutteri & RUTI-Kuivikepuru

Myynti:
epira@epira.fi
044 043 7472
www.epira.fi

JUUSTOATERIA

4.90

TARJOUS!

LOUNAS ma-pe 10.30-14

AMERICANA 9,90

Avoinn: ma-pe 8-18, la-su 10-18.
Puh. 040 521 0978

KAHVILA RAVINTOLA LINNAN LIISA
www.linnanliisa.fi Jyväskylän tie 705, 43100 Saarijärvi

Murskeen toimitusta Kivijärvellä

- Kivijärveläistä kallio- ja soramursketta, kaikki koot
- Sepeli 16-20 mm
- Seulotut hiekat 0-25 mm, 0-50 mm
- Kaivinkoneet tela 15-25 tn
- Pyöräalustainen 15 tn

Kivijärven Maanrakennus Oy

puh. 0400 242 032

Härkkämönperäntie 121, Kivijärvi